

Nyhetsbrev oktober 2008-10-13

© Eva Laser

www.feldenkraisskolan.org

Hyllning till Bengt Åkerblom och Gunnar Eklöf

Denna höst är det 20 år sedan jag påbörjade mina studier för att lära mig till feldenkraispedagog här i Stockholm. Av en händelse fick jag veta att det skulle starta en professionell utbildning i privat regi i Stockholm. Suget från den fascinerade metoden som jag mött 15 år tidigare var oemotståndligt. Rywerant som var lärare är nu 86 år undervisar fortfarande. För en tid sedan ringde jag honom för att be om råd angående en elev. Vad tyckte han jag skulle göra? Åh gör det vi alltid gör, och så gör något nytt, ovanligt.

Min dåvarande arbetsgivare, en företagshälsovårdscentral i Kista såg inte denna min eventuella förkovran i en okänd metod som bidragande till centralens framtida verksamhet. En insiktsfull VD förklarade att arbetsgivare inte var intresserade av att lära människor sådant som gjorde att de kanske skulle lämna monotona arbeten och dåliga arbetsmiljöer för att göra något annat. Ergonomin i människans tjänst eller i arbetsgivarens tjänst var och är ett etiskt dilemma. Nischen jag hamnade i är både smal, ett konsekvent förhållningssätt och en icke normativ pedagogik men även oändlig, ett hav av kunskap att fördjupa mig uti, allt i fruktbart utbyte med mina elever. Det är gammal Sokratisk visdom att läraren är intet utan sina elever. Det är i mötet, i dialogen med den Andra som de väsentliga händelserna sker.

Feldenkrais Skolan växer.

Det var mycket som handlade om ergonomiska snurr & vippstolar i Kista. Det är först nu som jag fått verkligt perspektiv på detta. Hur rätt man tänkt och hur det blev med allt sittande. I höst har jag haft anledning att fundera kring Bengt Åkerblom. (1901 – 1990) En pionjär skrivs det. Denne läkare disputerade 1948 på Karolinska Institutet med en avhandling kallad "Standing and sitting posture". En stol med varumärket åkerblom ritades av inredningsarkitekten och formgivaren Gunnar Eklöf. (1909 – 1963) vilken bland annat ritade möbler för Södersjukhuset och Karolinska. Funkis. Efter flera års letande fann jag i somras några stolar på antikvariat. Jag började leta efter just denna stol efter jag hört en inspelad lektion från femtiotalet om sittandet där Tekn. Dr. Feldenkrais uppmärksammar forskningen och prisar stolen för dess bekvämlighet. Han ägde en. Sedan sommaren är den besökstol i mitt arbetsrum. Den är lite lägre än gängse stolar för att inte trycka mot benens kärl och för att möjliggöra att fötterna stöder bra mot golvet. Sitsen är stor, både i bredd och djup och med en bakåtvinkel på ca 4 grader för att ge bäckenet stöd. Och den har en knyck ett tydligt svank stöd. Den är självfallet i trä. Den har varit stilbildande. Det är fint att se besökarens uppriktiga förvåning av att sitta så skönt. Det gäller ett överväldigande flertal. När jag frågar nya elever om de har någon bekväm stol i det egna hemmet är svaren förvånade nog ofta nekande. Jag har inte det idéhistoriska perspektivet för att riktigt förstå detta fenomen men kanske är jag något rumsligt främlingskap på spåren. Åkerblomstolen har blivit ett tydligt pedagogiskt redskap. Den är tankeväckande.

I rektangeln som beskriver feldenkraispedagogikens fyra samtidiga möten i sitt utforskande, det mellan skelettet, muskler, nervsystem finns även en omgivningslinje med. Det är just omgivningslinjen som är mest tolkningsbar. Ja linjen representerar självklart gravitationen som ett av universums fundament och en förutsättning för rörligt liv. Men den kan även tolkas in att representera den Andre, medmänniskan eller mer prosaiskt min närmiljö det vill säga den möbel eller redskap jag använder eller det golv jag beträder. Se bild på rektangeln.

Höstens arbete är redan halvvägs. I år är det flera som anmält sig för terminsvis lärande i grupperna. Ett åtagande och en långsiktighet som gläder eftersom det bygger på frivillighet. För det tar tid, detta avskalande och backande till det elementärt mänskliga. Dessa påminnelser om hur evolutionen skapat den uppräta hållningens mysterium och att det inte går att bryta vare sig fysikens eller nervsystemets lagar. Mycket i lärandet är indelat av perioder av tre fyra år, från lågstadiet, upp i skollåldern till högskola och yrkesstudier. Människor som arbetar inom olika branscher med projektorienterat arbete säger samma sak. Det tar tid. Varför skulle då rehabilitering vara ett kvick fix? Jag bara frågar.

För många år sedan mötte jag en rektor på ett tåg. Ni vet dessa samtal i restaurang vagnen i sällskap av hjuldunk och krängningar. Han lyssnade uppmärksamt på hur jag beskrev mitt arbete och sa; Men du måste lyckas med alla du arbetar med... och jag sa förvånad hur så? Ja sa han, jag menar de som stannar kvar.

För varje år är det fler som stannar kvar, och fler som kommer igen.

Att feldenkrais är ett omfattande lärande är uppenbart för alla oss som är mer involverade i dessa självstudier. För en tid sedan fann jag några rader i det hebreiska originalet av boken medvetenhet genom rörelse från 1967. Originalen har en även annan titel, förädla förmågan. Boken är indelad i två avsnitt; del 1 att förstå genom att göra och del 2 att göra för att förstå: tolv praktiska övningar. På en sida, före förordet, skriver författaren.

"Del 2 av boken är skriven på ett sådant sätt att det är möjligt för läsaren att börja med det praktiska arbetet före läsandet av del 1. Men det är bättre att läsa boken i den ordning som den är skriven. Det ger läsaren en vidgad horisont och en djupare förståelse av de praktiska lektionerna och övandet blir på så sätt mer effektivt."

Därefter förordet med anslaget;

"Vi handlar i enlighet med vår självbild. Jag äter, går, talar, tänker, ser, älskar osv. i enlighet med hur jag känner när jag utför dessa handlingar. Denna vår självbild kommer till oss dels genom arv, dels genom fostran och till en del genom egen bildning..."

Bildning, förbättring, förädling, förfining, utveckling, mognad, tillväxt, framåtskridande, framsteg. Kärt barn har många namn...